

Ortografia de la O

Ara que el rigor de l'estiu ens aclapa i que la calor pica de valent, potser resultaria adequat de recordar que els adjectius derivats de calor i de rigor són calorós i rigorós, talment com els de vigor i amor, per exemple, són vigorós i amorós: és a dir, que aquets adjectius s'obtenen amb la simple adjunció del sufix *ós* al nom primitiu, sense que s'hi produeixi cap alteració vocàlica. No és rar, però, i per això en parlem, que hom escrigui «calurós» i «rigurós», atesa la pronúncia idèntica de la *o* i de la *u* en síl·labes àtones en una part del nostre domini lingüístic, i seguint l'ortografia de les formes equivalents del castellà —«caluroso» i «riguroso»— que, en aquest cas, discrepen dels primitius a què corresponen. El mateix procés que hem indicat és el que han seguit els adjectius saborós i escrupolós —a partir de sabor i escrupol—, que algun cop hom escriu incorrectament «sabrós», amb l'omissió indeguda de la *o* i «escrupolós», amb una *u* en lloc d'una *o* a la penúltima síl·laba. En aquest darrer cas, però, el defecte ja prové del mot primitiu —que és *escrúpul* i no «escrupul»—, el qual és un dels que observen una discrepància amb el castellà respecte a l'ortografia de les vocals que comentem.

Hi ha, encara, una altra breu sèrie de mots derivats en què cal recordar que es manté la *o* del primitiu. Fr. *tenim* anotats els següents: *conservadoria*, *comptadoria*, *corredoria*, *pagadoria* i *tenidoria* (de llibres), que provenen —o que s'hi relacionen estretament— de *conservador*, *comptador*, *corredor*, *pagador* i *tenidor*. Llevat de *tenidoria* tots ells designen l'oficina o càrrec del *conservador*, *comptador*, etc. En el cas de *tenidoria* a a més, ja sabem que els antics estudis comercials havien introduït una forma amb un altre defecte suplementari, —«*teneduria*»— totalment inacceptable. Avui, però, el terme és escassament usat, substituït per *comptabilitat* que, al seu torn, també es veu amenaçat per altres denominacions més sofisticades, ja que l'administració moderna és un ram molt sensible a les raons del prestigi, que es resolen sovint en aquests canvis de terminologia.

ALBERT JANE